

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman toteutusta ja seuranta edistävä työryhmä 2006–2016
(YM016:00/2007)

KOKOUSPÖYTÄKIRJA
26.1.2011

TYÖRYHMÄN KOKOUS 1/2011 (kokous 34)

Aika: Keskiviikko 26.1.2011, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone K03 (Kastelli)

Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (pj.)
 Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (vpj.)
 Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
 Anne Raunio, Suomen ympäristökeskus
 Erkki Halman, Metsähallitus
 Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
 Tanja Rantanen, valtiovarainministeriö
 Hanna Hämäläinen, työ- ja elinkeinoministeriö
 Anu Pärnänen-Landtman, ulkoasiainministeriö
 Ilpo Kuronen, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry.
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Lotta Ruokanen, Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry.
 Heikki Toivonen, Suomen ympäristökeskus
 Rauno Väisänen, Metsähallitus
 Katja Huumo, ympäristöministeriö
 Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
 Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus (siht.)
 Markus Ala-Passi, ympäristöministeriö (vieraileva asiantuntija)
 Outi Einola-Head, ulkoasiainministeriö (vieraileva asiantuntija)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen klo 9.05 ja toivotti osanottajat tervetulleeksi. Puheenjohtaja siirsi luonnonvaraselonteon esittelyn (esityslistan kohta 4.) toiseksi asialistalla, sillä Hanna Hämäläisen (TEM) oli määrä olla kuultavana selonteosta myös eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnassa.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (kokous 3.12.2010) pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

3. Luonnonvaraselonteon esittely ja ekosysteemipalvelut (Hanna Hämäläinen TEM, kommenttipuheenvuoro Markus Alapassi YM)

Erikoissuunnittelija Hanna Hämäläinen (TEM) esitteli TEM:n, YM:n ja MMM:n laatimaa luonnonvaraselontekoa "Älykäs ja vastuullinen luonnonvaratalous" http://www.tem.fi/files/28516/TEM_69_2010_netti.pdf, joka luovutettiin 8.12.2010 eduskunnalle. Selonteko on tarkoitettu viedä hallitusohjelmaan 2011–2014. Selonteon strateginen ydin on, että Suomi on vuonna 2050 älykkään luonnonvaratalouden vastuullinen edelläkävijä. Tavoitteena on pyrkimys materiaali- ja energiatehokkaasti luonnonvarojen käytön suljettuun kiertoon, jonka keskeiset elementit ovat bio-, mineraali- ja vesitalous, ja niiden keskellä ekosysteemipalvelut ja paikallinen hyvinvointi. Selonteosta puuttuu kuitenkin mm. taloudellinen arvio ja johtamispolitiikka. Työ jatkuu kehittämällä konkreettisia toimenpide- ja rahoitusohjelmia. Rajoitteita työlle asettavat tiedonpuute, resurssit, rakenteet ja muutosvalmius.

Ympäristöneuvos Markus Alapassi (YM) kommentoi kommenttipuheenvuorossaan mm. seuraavaa: Selonteko on hyvän yhteistyön tulos ja sillä pyritään kokonaisuuksien hallintaan. Se on ainutlaatuinen maailman mittakaavassa ja siitä on tulossa myös englanninkielinen versio.

Asian tiimoilta käytiin vilkas keskustelu.

4. Asialista ja ajankohtaiset asiat

Asialista hyväksyttiin.

Ajankohtaisia asioita:

- Unkarin EU-puheenjohtajuuskauden ohjelma noudattaa COP 10-kokouksen päätelmiä
- Soiden ja turvemaiden strategia luovutetaan maa- ja metsätalousministeri Anttilalle 16.2.2011
- Vieraslajistrategia luovutetaan maa- ja metsätalousministeri Anttilalle 23.3.2011, sitä ennen luonnoksesta järjestetään kansalaiskuuleminen helmikuussa.
- Toimenpidesuunnitelma saimaannorpan suojelemiseksi luovutetaan ympäristöministeri Lehtomäelle 29.3.2011.

5. Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 päivittäminen; ohjelmointi ja aikataulu (Ilkka Heikkinen YM)

Neuvotteleva virkamies Ilkka Heikkinen (YM) esitteli strategian tarkistuksen ohjelmointi- ja aikataulutussuunnitelman. COP 10 -kokouksessa Nagoyassa hyväksyttiin maailmanlaajuinen strateginen suunnitelma vuosille 2011–2020 strategisine päämäärineen ja tarkempine tavoitteineen. Myös EU uudisti omat biodiversiteettitavoitteensa vuonna 2010. Näiden kansainvälisten velvoitteiden muuttumisen myötä on syntynyt tarve tarkistaa Suomen oma strategia ja toimintaohjelma. Omia päämääriä verrataan Nagoyan ja EU:n tavoitteisiin. Päivitetyn strategian on katettava Nagoyan tavoitteet.

Ehdotettiin, että tarkistustyön tekee BD-seurantaryhmä, mutta kaikki tahot käsittelevät strategian päivitystä tahoillaan, mm. ympäristöhallinto konsultoi aluehallintoa. Työn pohjana käytetään nykyistä strategiaa, luonnonvaraselontekoa, uhanalaisarviointia, luonnontila.fi:n tietoja jne. Todettiin myös, että luonnonsuojelualueiden tilan arviointi on tekeillä metsähallituksessa. Toimialoittain on syytä käydä läpi kaikki strategian 94 kohtaa ja analysoida syntyykö uusia toimenpidetarpeita. Ehdotettiin, että vaikutusten arviointia toteutetaan alusta lähtien rinnan tarkistustyön kanssa. Todettiin, että maaliskuussa 2014 CBD-sopimuksen sihteeristölle luovutettavan 5. maaraportin raportointikehikko on jo olemassa ja sen vaatimukset tulee ottaa huomioon strategian tarkistustyössä. Ohjeistus löytyy verkosta: "Fifth National Report Guidelines" <http://www.cbd.int/nr5/>.

Valmistelun tavoitteena on, että tarkistettu strategia saatettaisiin valtioneuvoston hyväksyttäväksi 31.12.2011 mennessä.

Valmisteluvaiheet:

1. Ohjelmointi BD seurantaryhmässä, alustava työohjelma 26.1.
2. BD-seurantaryhmässä edustettujen tahojen "sisäinen konsultointi", helmikuu
3. Työohjelman ja tavoitteiden hyväksyminen BD-seurantaryhmässä 8.3.
4. Asiantuntijaseminaari, maaliskuu
5. Kansalaisten kuuleminen, sosiaalinen media, maaliskuu
6. Ministeriöiden valmistelutyöstä sopiminen BD-seurantaryhmässä, 20.4.
7. Luonnoksen valmistelu 20.4.–31.5.
8. Luonnoksen käsittely BD seurantaryhmässä, 1.6., mahd. toinen käsittely ennen juhannusta
9. Luonnoksen jatkokehittäminen, kesä-elokuu, käsittely BD-seurantaryhmässä elokuussa
10. Luonnoksen julkinen arviointi, sosiaalinen media, asiantuntijaseminaari, syys-lokakuu
11. Valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelu ja esittely, marraskuu 2011

Esitetty aikataulus hyväksyttiin. Päätettiin, että BD-seurantaryhmä valmistelee strategian päivityksen ja, että aluetaso samoin kuin luonnonvarojen käyttäjät sitoutetaan valmistelutyöhön. Tarkistuksen pohjatyönä on syytä käydä läpi Nagoyan päätökset sekä EU:n uudet biodiversiteettitavoitteet. Valtiontalouden tilanne ja erityisesti luonnon monimuotoisuuteen liittyvät taloudelliset näkökohdat on tarkistustyössä huomioitava. Tarkistetun strategian ja toimintaohjelman tavoitteena on pysäyttää luonnon köyhtyminen Suomessa vuoteen 2020 mennessä.

6. Biodiversiteettiviestintää 2011 (Katja Huumo YM)

Tiedottaja Katja Huumo (YM) kertoi viestintäryhmän vuoden 2011 biodiversiteettiviestinnästä. Viestintäasiantuntijaryhmä on nimetty uudelleen vuoden 2016 loppuun asti. Viestintäasiantuntijaryhmän strategia ja erityisesti ydinviestit tarkistetaan keväällä. Vuonna 2011 ei ole erityistä teemaa, mutta BD:n hyötyjä pidetään esillä.

Vuoden 2011 toimintaa:

- Uutiskirje Luonnon kirjo ilmestyy 4 kertaa (helmi-, touko-, syys- ja marraskuussa)
- Toimittajakoulutukset Helsingissä touko- ja syyskuussa teemoina luonnon monimuotoisuus ja ABS-pöytäkirja
- Uhanalaisista lajeista jatketaan eliöryhmittäistä viestintää
- PUTTE-valokuvanäyttely jatkaa kiertoa Suomen kirjastoissa
- Business & Biodiversity -yhteistyötä jatketaan
- Kansainvälisen BD-päivän 22.5. teema on metsät (2011 on kv-metsävuosi <http://www.un.org/en/events/iyof2011/>)

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 tarkistamiselle tehdään viestintäsuunnitelma ja sosiaalista mediaa käytetään kansalaiskeskustelun pohjana. Toiveena on koota pieni ryhmä ideoimaan sosiaalisen median käyttöä tarkistamistyössä.

Puheenjohtaja korosti, että viestintä on avainasemassa luonnon monimuotoisuuden turvaamistyössä.

7. Ulkoasiainministeriön luonnonvaroihin ja kestäväan kehitykseen liittyvä viestintä (Outi Einola-Head UM)

Tiedottaja Outi Einola-Head (UM) kertoi UM:n kehitysviestinnän viestintäsuunnitelmasta 2011 Maaseutukehitys, ruokaturva, luonnonvarat.

Suomen kehityspolitiikassa painotetaan luonnontaloudellisesti kestävä kehitystä. Metsäsektori ja luonnon monimuotoisuus ovat tärkeitä kaikkien maiden kehitykselle ja ne ovat myös Suomen painoituksia. Suomen metsäsektorille ja biologisiin luonnonvaroihin kohdistuva kehitysyhteistyö on kasvanut nopeasti viime vuosina. Luonnon monimuotoisuusviestintä toteutuu osallistumalla BD-viestintäryhmän toimintaan. BD-painotteisia kehitysyhteistyöhankkeita nostetaan esille viestinnässä, mm. verkkojutut ja lehdistötiedotteet. Viestintä on molemmin suuntaista Suomesta ulkomaille ja ulkomaista suomalaisille.

Vuoden 2011 toimintaa:

- Juttuja aiheista maaseutukehitys ja ruokaturva ulkoministeriön molemmille verkkosivuille sekä Kehitys-Utveckling -lehteen. Aiheina luonnonvaroihin liittyvät kahdenvälisen, monenkeskisen ja EU-yhteistyön ajankohtaiset aiheet ja tapahtumat.
- 7.–15.3. osallistuminen UM:n ja edustustojen luonnonvaraneuvonantajien (maatalous ja metsät) tapaamiseen Dar es Salaamissa sekä ruokaturvaan painottuva kenttämatka Mtwaraan yhdessä neuvonantaja Sanna-Liisa Taivalmaan kanssa. Aineistoa hyödynnetään ruokaturvaesitteessä ja verkossa. Tehdään myös juttu Luonnonvara-uutiskirjeeseen.
- Ruokaturva-esite kansalaisviestintään kouluille ja tapahtumiin kevään aikana. Esitteessä painotetaan ruokaturvan ja luonnon monimuotoisuuden linkkiä.
- Tuomo Niemelän Afrikan ekologia -kirja on tulossa.

Viestinnässä painotetaan luonnon monimuotoisuuden merkitystä maaseutukehitykselle, ruokaturvalle ja metsille. Viestinnän tavoitteena on vaikuttaa kansalaismielipiteeseen kehityspolitiikan puolesta. Yhteistyökumppanit ovat ruokaturvaa työssään painottavat kansalaisjärjestöt; Kirkon Ulkomaanapu, Suomen Lähetysseura, maa- ja metsätaloushankkeita toteuttavat konsulttiyritykset, monenkeskiset järjestöt: FAO, WFP, IFAD.

Anu Pärnänen-Landtman (UM) heitti haasteen muille toimijoille, että luonnon monimuotoisuuden ja talouden sekä ihmisen hyvinvoinnin väliset linkit pitäisi saada näkyvämmiksi. Matti Nummelin (UM) korosti BD:n arvottamista ja näkymistä luonnonvaratilinpidossa. Keskusteltiin pyynnön lähettamisestä lähetystöille raportoida luonnon monimuotoisuuteen liittyvästä politiikasta kohdemaissaan.

8. Muut asiat

Ei käsitelty muita asioita.

9. Seuraava kokous

Seuraavat kokoukset pidetään 8.3., 20.4. sekä 1.6.2011 kello 9–11 ympäristöministeriössä.

10. Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.